

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizde yaşlı nüfusun hızla arttığı bir dönemden geçmekteyiz. 2024 yılı sonu itibarıyla 65 yaş ve üzeri vatandaşlarımızın sayısı 9 milyon 112 bine ulaşmış, bu kesim toplam nüfusumuzun %10,6'sını oluşturur hale gelmiştir. Nüfus projeksiyonları önümüzdeki yıllarda bu oranın daha da yükseleceğini ortaya koymaktadır; 2030'da nüfusumuzun her 7 kişiden 1'ini, 2060 yılına gelindiğinde ise her 4 kişiden 1'ini yaşlıların oluşturacağı öngörülmektedir. Ne var ki demografik yapımızda yaşanan bu köklü dönüşüm, maalesef yaşlı vatandaşlarımızın refah düzeyinde bir iyileşmeyle sonuçlanmamış, aksine bu kesimin yoksullaşması dramatik boyutlara ulaşmıştır.

TÜİK tarafından 2024 yılına ilişkin açıklanan verilere göre, 65 yaş üstü nüfusumuzun dörtte birinden fazlası (%23,3) yoksulluk ya da toplumsal dışlanma tehdidi altında yaşamaktadır. Bu oran, 2 milyon 123 bin yaşlı vatandaşımızın insan onuruna yakışır bir yaşam standardından mahrum olduğu anlamına gelmektedir. Eurostat'ın kullandığı metodolojiye göre hesaplandığında ise durum daha da vahimdir; buna göre yaşlı yoksulluğu oranı %28,8'e yükselmektedir. On yıl öncesinde %18,7 olan bu oranın bugün geldiği nokta, sorunun giderek kronikleştiğini göstermektedir. Özellikle pandemi sonrası üç yıllık süreçte yaşlı yoksulluğundaki artış hızı son derece endişe vericidir.

Emeklilik dönemindeki vatandaşlarımızın karşı karşıya kaldığı ekonomik sıkıntıların temelinde, yaşam maliyetlerindeki hızlı artış karşısında emekli aylıklarının yetersiz kalması yatmaktadır. Enflasyon, barınma giderleri ve enerji fiyatlarındaki yükselişler, sınırlı gelirleriyle geçinmeye çalışan yaşlı kesimi derinden etkilemektedir. Temmuz 2025'te yapılan zammın ardından SSK ve Bağ-Kur'dan en düşük emekli aylığı alan vatandaşlarımızın maaşı 14 bin 469 liradan 16 bin 881 liraya çıkarılmıştır. Ancak bu rakam, Türk-İş'in dört kişilik bir aile için belirlediği 26.115 liralık aylık sınırının dahi altındadır. Bekar bir çalışanın aylık yaşam giderlerinin 33.586 lira olduğu düşünüldüğünde, en düşük emekli maaşının bu tutarın yarısı kadarda kalması, durumun ciddiyetini açıkça ortaya koymaktadır. 65 yaş aylığı alan vatandaşlarımızın aldığı 5.390,40 liralık ödeme ise insanca bir yaşam için gerekli asgari standardın çok uzağındadır.

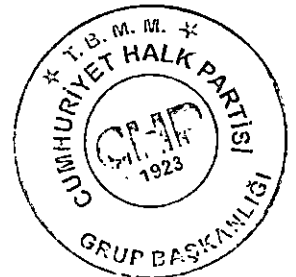

OECD'nin 2023 yılı raporunda yer alan veriler, Türkiye'nin 65 yaş üstü nüfusta gelir adaletsizliğinin en yüksek seviyede olduğu beşinci ülke konumunda bulunduğunu ortaya koymaktadır. 0,402 olarak hesaplanan Gini katsayısı, yaşlılar arasında gelir dağılımındaki uçurumun ne kadar derin olduğunu gözler önüne sermektedir.

Bu kapsamda, yaşlı yoksulluğunun önlenmesi, emekli maaşlarının iyileştirilmesi, kamusal bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması, kiracı yaşlılar için konut destek mekanizmalarının geliştirilmesi, sosyal güvencesi olmayan yaşlıların sağlık hizmetlerine erişiminin sağlanması ve tek başına yaşayan yaşlılar için sosyal konut kontenjanı oluşturulması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İktüzüğün 102'nci ve 103'üncü maddeleri gereğince Genel Görüşme açılmasını arz ve teklif ederim.

Selma Aliye KAVAF

Manisa Milletvekili

GEREKÇE:

Türkiye'nin yaşlanan nüfus yapısı karşısında, yaşlı yoksulluğu ile mücadelede sistemsel çözümlere acilen ihtiyaç bulunmaktadır. Mevcut durumda yaşlılar hem ekonomik hem de sosyal açıdan kırılgan bir konumdadır. Yaşlı nüfusun %12,2'si işgücüne katılmaktadır; bu oran yaklaşık 1 milyon 112 bin yaşlının emeklilik yaşında olmasına rağmen geçinebilmek için çalışmak zorunda olduğunu göstermektedir. Emeklilik, bireylerin çalışma hayatından çekilerek huzurlu bir yaşam sürmesi gereken bir dönem olmasına karşın, ülkemizde milyonlarca yaşlı vatandaşımız temel geçim sıkıntısı nedeniyle çalışmaya devam etmek zorunda kalmaktadır. İSİG Meclisi'nin Haziran 2025 raporuna göre, 65 yaş üstü en az 15 kişi o ay içinde iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir. 75 yaşında telsizci, 71 yaşında inşaat işçisi, 67 yaşında gece bekçisi, 66 yaşında orman işçisi olarak çalışırken hayatlarını kaybeden yaşlılar, emekli aylıklarının yetersizliğinin ne denli acı sonuçlar doğurduğunu gözler önüne sermektedir. Bu durum, sadece ekonomik bir sorun değil, aynı zamanda toplumsal bir vicdani meseledir.

2024 yılı itibarıyla yaşlıların %10,4'ü, yani yaklaşık 907 bin kişi kiracı konumundadır. Türkiye'de kiralık konut fiyatlarındaki yıllık artışın %47 civarında olduğu bir dönemde, düşük emekli maaşlarıyla kira ödeyen yaşlılar ciddi barınma sorunuyla karşı karşıyadır. Barınma hakkı en temel insan haklarından biri olmasına rağmen, yaşlı vatandaşlarımız bu haktan mahrum kalmakta, maaşlarının önemli bir kısmını kira ödemelerine ayırmak zorunda kalmaktadır. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı huzurevlerindeki konaklama ücretlerine Eylül 2024'te yapılan zamlar ise durumu daha da ağırlaştırmıştır. Tek kişilik oda ücreti 3.551 TL'den 10.652 TL'ye (%199,97 artış), çift kişilik odada kişi başı ücret 3.110 TL'den 9.331 TL'ye (%200,03 artış) yükselmiştir. Bu zamlar, pek çok yaşlının huzurevine girmesini imkânsız hale getirmiş, aileler üzerinde de ağır bir ekonomik yük oluşturmuştur.

Yaklaşık 1,5 milyon bakım ihtiyacı olan ve 1 milyona yakın kiracı yaşlının varlığına karşın, 2024 Aralık itibariyle Türkiye'de yaşlı bakım kuruluşlarının sayısı sadece 505'tir. Bu tesislerde bakım gören toplam yaşlı sayısı ise yalnızca 30.668'dir. Huzurevi hizmetleri veren kuruluşların %59'u özel sektöre ait olup, kamu hizmetlerinin yetersizliği nedeniyle yaşlı bakımı büyük ölçüde özel sektöre ve ailelere bırakılmış durumdadır. Bakanlığa bağlı huzurevlerindeki yaşlı sayısı yaklaşık 17,5 bin kişi düzeyindedir ve huzurevlerinin mevcut kapasitesinin %78'i dolu durumdadır. Bu veriler, kamusal bakım altyapısının ihtiyacı karşılamaktan ne kadar uzak olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Evde bakım desteğine ihtiyacı olan yaşlıların sayısı 2024 yılında 1.494.417 olmasına rağmen, 75 ve üzeri yaştaki kişilerin sadece %5'i evde bakım desteği alabilmektedir. 65-74 yaş grubundaki kişilerin %11'i, 75 ve üzeri yaştaki kişilerin ise %27'si evde bakım desteğine ihtiyaç duymaktadır. Ancak bu ihtiyaç büyük ölçüde karşılanamamakta, yaşlılar ya ailelerinin imkânlarına mahkûm olmakta ya da yetersiz bakım koşullarında yaşamlarını sürdürmek zorunda kalmaktadır. Kamusal bakım sistemi hem mekânsal hem de niteliksel olarak çok yetersiz durumdadır ve hızla yaşılanan bir toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilecek düzeyde değildir.

Her dört haneden birinde en az bir yaşlı birey yaşamakta, 1,75 milyon yaşlı ise tek başına yaşamaktadır. Yalnız yaşayan yaşlılar özellikle sosyal izolasyon, güvenlik ve sağlık acil durumları konusunda risk altındadır. Sosyal güvencesi olmayan yaşlıların sağlık hizmetlerine erişiminde ciddi sorunlar yaşanmaktadır. 65 yaş ve üzeri her 5 yaşlıdan yaklaşık 4'ü kronik hastalığa sahip olmasına rağmen, sağlık hizmetlerine erişimde yasal ve ekonomik engeller bulunmaktadır. Düzenli ilaç kullanımı gereken, sürekli takip gerektiren kronik rahatsızlıkları olan yaşlıların sağlık giderlerini karşılayamaması, hem bireysel hem de toplumsal açıdan kabul edilemez bir durumdur.

Bütün bu mevcut tablo karşısında, 2018'de %61 olan mutlu yaşlı birey oranının 2023'te %56'ya gerilemesi, yaşlıların yaşam kalitesindeki düşüşü açıkça göstermektedir. Yaşlı yoksulluğu sadece ekonomik bir mesele değil, aynı zamanda toplumsal dayanışma, insan onuru ve sosyal adalet meselesidir. Devletimizin yaşlı vatandaşlarına karşı sorumluluğu, onların emek verdiği yılların karşılığında onurlu bir yaşam sürmelerini

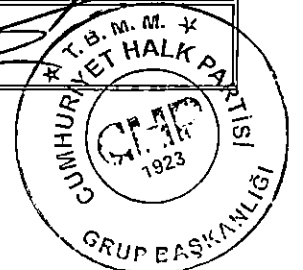
sağlamaktır. Ancak mevcut politikalar ve uygulamalar bu sorumluluğu yerine getirmekten uzaktır. Yaşlı yoksulluğunun boyutlarının bu denli ciddi olması, emekli maaşlarının yetersizliği, bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılamaması, barınma sorununun çözümsüz kalması ve sağlık hizmetlerine erişimin sınırlı olması nedeniyle bu konuların Yüce Meclisin Genel Kurulunda ele alınması ve kapsamlı olarak görüşülmesi zorunlu hale gelmiştir.

İMZA LİSTESİ

1461 Sayılı

MİLLETVEKİLİ SOYADI	ADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Cem Ayar		Tekirdağ Milletvekili	
İzzet AKBALCI		Burdur mu	
Talib ÖZCAN		Düzce	
Hava ÖZTÜRK		Bursa mu	
Dr. İlhami ÖZCAĞAR		Edirne	
Aysel BAKOĞLU		Bartın	
UZAS KARASU		Sivas	
Rizem ÖZCAN		Muğla	
Nail GİLER		Kocaeli	
Orhan SARIBAL		Bursa	
Ali KARAOĞA		Uşak	
Fehri ÖZKAN		Kırklareli	
Sergio YANIKLI		Diğ. Mu	
Jale NURSÜLÜ		ESKİŞEHİR	
Cemal BAKIRCI		İstanbul	
Seyit TORUN		Ordu	
Mehmet TANAL		Sakarya	

MİLLETVEKİLİ SOYADI	ADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Mahir POLAT	İzmir		
Serkan Sarı	Balıkesir		
Özge Çeliker	Gaziantep		

Gökten ZEYBEK İstanbul

